

Kazalište

BOJAN JABLANOVEC / MARKO MANDIĆ, *MANDIĆCIRKUS*,
RED. BOJAN JABLANOVEC, VIA NEGATIVA, FESTIVAL PERFORACIJE 2023, IZVEDBA 1.
SRPNJA 2023.

Glumčev (anti)egoistični cirkus

Piše Nora Čulić Matošić

Prilična je rijetkost danas vidjeti glumca da se u izvedbi kupa u znoju, pogotovo kada je na sceni gol i ne nosi kostim koji bi to potencirao uz toplinu koja isijava s reflektora. Tako je bilo na pozornici Kerempuha, gdje je, za vrijeme ovogodišnjeg festivala Perforacije, gostovala Via Negativa s predstavom *MandićCirkus* u izvedbi, pogađate, Marka Mandića. Nakon osvojenih brojnih nagrada i priznanja, koje uključuje nekoliko Borštnikovih nagrada, Mandić nastavlja glumačkim radom prelaziti granice i šokirati publiku. Ovaj cirkus, kako je naznačeno u najavi, nije nastavak *MandićStroja*, predstave koja je nastala deset godina prije – on je posljedica glumca kao stroja koji proizvodi emocije.

Riječ je o glumcu goleme karizme i energije za kojeg nemamo konkretnu usporedbu s naše kazališne scene / Snimio Peter Uhan

Mandić publiku dočekuje u dubini pozornice gol, dok se ispred njega nalazi velika drvena konstrukcija koja će, uz snagu šestero tehničara koji će se tijekom predstave još pojavljivati, biti uspravljena i dobiti funkciju zida na kojem će se vrtjeti naslovi predstava u kojima je Mandić glumio, ukupno ih je devedeset i sedam. Projekcije na zidu reagiraju na glumčeve dodire, udarce i bacanja, što scenografiju oživljava i pridonosi dinamičnom i silovitom glumcu. Publika je većinu vremena osvjetljena, čime se Mandić koristi da bi ostvario prividnu bliskost s publikom kad se izravno obraća, imitira ili ljubi stopala.

Gledajući glumčevo tijelo, kao da na pozornici gledamo Michelangelova Davida, što će se potvrditi kroz dvosatno trajanje monodrame za vrijeme koje je Mandić demonstrirao izvrsnu fizičku spremu i snažnu energiju. Isto tako, što se više kreće i baca u zid, pokret po kojem je prepoznatljiv, vidimo posljedice koje tijelo trpi – modrice, crvenilo, ogrebotine i krv. Sva ta scenska patnja i pomno odabrane poze aludiraju na mučenika koji čini sve kako bi cirkusantskom izvedbom, poput gladijatora u areni gdje je sam sebi protivnik, zadovoljio i osvojio simpatije publike, koja ga neće smaknuti. Taj će aspekt biti dodatno podcrtan kada si pred kraj bojom zacrvni nos poput klauna i govori za sebe da je pogreška koja će srušiti zid, na što zid iza njega i pada.

Zanimljivo, u Zagrebu se trenutno, u Kunstteatru, može vidjeti i predstava Jasne Jasne Žmak *this is my truth, tell me yours* u kojoj su *MandićStroj* i sam Mandić glavna tema (a Via Negativa jedan od koproducenata). Ovdje vrijedi istaknuti da se neki motivi i teme u predstavi Jasne Jasne Žmak naziru i u *MandićCirkusu*. Primjerice, nemogućnost reći ne pozivu redatelja u novi projekt, želja da bude svakomu prijatelj i pristaje na sve što se od njega traži u glumi, a i više od toga. U to se upleće i glumčeva želja da ga publika voli, da se sviđa i oduševljava svakog, iako se ispočetka pravi da mu je svejedno. Mandić prepoznaje da, kao glumac, ovisi o publici – kako se ona hrani njegovim emocijama, tako se on hrani njihovima. Tu je i svijetlo (oblikovali Jablanovec i Mojca Sarjaš) koje ga živo prati i sluša glumčeve upute, kao što i Jasna Jasna Žmak u svojoj predstavi daje eksplicitne upute tehničaru (Antonu Modrušanu). Još jedna usporedba, koja je meni vrlo simpatična, jest uporaba *seksi* lampe kao zamjene za svoje tijelo. Naime, Žmakova u svojoj predstavi spominje test seksi lampe gdje bi, ukoliko lampa može zamijeniti ženski lik u priči, trebalo vjerojatno poraditi na nešto dubljoj karakterizaciji ženskih likova. U *Cirkusu* Mandić na svoju atraktivnu lampu vješa natpis sa svojim imenom i obračunava se sa sobom; „uvjerio si sebe da si nešto veće, da ti je ovo sudbina“, govori lampi iz gledališta i zakucava taj monolog epifanijom da sve što je napravio nije bio on. Svu ljubav i obožavanje publike osvaja kada je drugi – čak ni kad glumi sebe na sceni to nije *pravi* on. Uvijek sluga dramskom licu.

Tijekom izvedbe Mandić će više puta ponoviti kako nije svijet odvratn po sebi, takvim ga čini fikcija u koju ga zavijamo, a mi smo svi zajedno akteri u tom svijetu. „To je samo igra, nije stvarno“, konstatirat će već na početku monodrame. Pitanje postojanja granice u stvaranju umjetnosti ključno je – ne može sve na sceni, samo zato što je na njoj, biti smatrano umjetnošću. Taj je trenutak ironičan, budući da to govori vrlo teatralno, *überspannt*, s obzirom da će poslije na pozornici urinirati, valjati se u lokvi svoje mokraće i masturbirati. Scena masturbiranja u vezi je s predstavom *Elementarne čestice* u režiji Ivica Buljana, izvedene na Dubrovačkim ljetnim igrama 2015, koje su, kao što se može pretpostaviti, izazvale skandal zbog Mandićeve sporne scene masturbiranja.

Čini mi se važnim naglasiti da Mandićeve vrijednosti ne leži u šokiranju publike „kontroverznim“ sadržajem. U prvih nekoliko minuta gledanja na sceni jasno je da je riječ o glumcu goleme karizme i energije, za kojeg nemamo konkretnu usporedbu s naše kazališne scene. Žmakova u monodrami čini usporedbu s Damirom Bartolom Indošem, Svenom Medvešekom i Goranom Bogdanom, dodajući „bez Netflix-a i restorana“. Usprkos dugom trajanju, Mandić s lakoćom drži pozornost publike ponajviše zato što joj se beskompromisno daje i upravo ga to čini velikim glumcem kojeg valja gledati – gledatelje ne ostavlja neispunjenima nego gladnima za još.